

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਬਰਨਾਲਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2016 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰ.441

23 ਮਈ, 2019

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਐਕਟ, 1973—S.15—ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ —ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਖੋਖਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ—ਜਿਥੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੋਖਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਹੈ—ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੋਖਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਹੀ ਸੀ—ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਖੋਖਾ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਹੈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਠੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਓਸਕ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 18)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਓਸਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਹ-ਬਜ਼ਾਰੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਪੈਰਾ 19)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੈ।

ਹਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ

ਮਨਿੰਦਰ ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ

ਅਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਓਰਲ

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਭਾਵ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਮਿਤੀ 19.10.2015 ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

“1. ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ

2. ਰਾਹਤ।”

(3) ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ "ਇੱਕ ਖੋਖਾ (ਕਿਓਸਕ) ਨੰਬਰ 14 ਆਕਾਰ 8'x8' ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਹੈ", ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ। 22.7.2014 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ, ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਅਤੇ ਲੈਂਡ (ਜਮੀਨ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲੀ) ਐਕਟ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਐਕਟ, ਮਿਤੀ 22.7.2014 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ (ਨਕਲ ਪੀ.-1) ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਅਤੇ 7(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ 22.2.2011 ਨੂੰ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ 14.6.2012 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

(5) ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ) ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਬਰਨਾਲਾ, ਜਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ। (ਜਿਸ

ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੋਠੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਥੇ ਸੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(6) ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਹੀ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੱਕੜ ਦਾ ਕਿਓਸਕ ਰੱਖਣਾ।

(7) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਥੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ 20,000/- ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਹੋਣ ਤੱਕ 2,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 5,000/- ਤੱਕ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇ" ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਢਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।

(9) ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ:-

“ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਿਤ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(10) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਉਸ ਦੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਕ ਕੋਠੀ ("ਖੋਖਾ") ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਤਹਿ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। .

(11) ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(12) ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ¹, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੱਟੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

(14) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੱਲ੍ਹ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਭਾਵ ਮੁਦਈ ਤੋਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(15) ਅੱਜ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਉਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(16) ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

15. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੱਟੀ।- ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦਾ 1) ਜਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹਰਜਾਨਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ, ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ, ਹਰਜਾਨਾ ਜਾਂ ਲਾਗਤਾਂ।"

(17) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(18) ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਠੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ,

ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ, ਸੂਟ ਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਓਸਕ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(19) ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਿਓਸਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਹਿ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(20) ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੈ।

(21) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(22) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਿਤੀ 22.7.2014 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(23) ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਤਹਿ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ।

(24) ਕਮਿਸ਼ਨਰ, 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ